

Procedure for udpegning af medlemmer af formandskabet i Det Økonomiske Råd og Det Miljøøkonomiske Råd

Indledning

Lov om Det Økonomiske Råd og Det Miljøøkonomiske Råd (senest ændret pr. 1. juli 2007, jf. lovbekendtgørelse 1054) fastlægger rammerne for aktiviteten i de to råd. Loven indebærer, at rådene nedsættes af Økonomi- og Erhvervsministeren, som også udpeger rådernes formandskab, der består af 4 nationaløkonomisk kyndige personer. Blandt de 4 medlemmer af rådernes formandskab udpeger Økonomi- og Erhvervsministeren en (fælles) formand for de to råd.

Ifølge lovgivningen er det alene formandskabet, der har ansvaret for at udarbejde og forelægge rapporter til de to råd. Denne opdeling af rådene i formandskabet og øvrige medlemmer betyder, at formandskabet forestår udvælgelsen af emner, som skal præsenteres på møderne, og udarbejder analyser i samarbejde med det tilknyttede sekretariat. På basis af analyserne fremsætter formandskabet forslag til tilpasninger i den økonomiske politik inden for de områder, som er analyseret i rapporterne. Arbejdsdelingen mellem formandskab og råd er derfor markant anderledes end i andre typer af råd og nævn.

Dette har afgørende betydning for tilrettelæggelsen af samarbejdet mellem formandskabet og sekretariatet. Tilrettelæggelsen har til formål at sikre, dels at formandskabets faglige kompetencer anvendes fuldt ud i forbindelse med analyserne, dels at der er enighed i formandskabet om analysemetode, fortolkning af resultater og disses implikationer for de foreslåede ændringer i den økonomiske politik.

Formandskabet har to funktioner i forbindelse med analysearbejdet. For det første afholdes løbende møder mellem hele formandskabet og de dele af sekretariatet, der arbejder med analyser, som behandles på det pågældende møde. Disse møder fokuserer især på den førstkommende rapport og har til formål at sikre maksimal inddragelse af formændenes kompetencer i de relevante analyser samt konsensus om analysemetoder, konklusioner og anbefalinger mellem formændene. Herudover tilknyttes 1-2 formænd til det enkelte analyseprojekt ud fra fordelingen af kompetencer i formandskabet. Disse formænd fungerer som vejledere/sparringspartnere i forbindelse med den tekniske tilrettelæggelse af analyserne, herunder i visse tilfælde metodevalget med henblik på at sikre at de nyeste/bedste metoder tages i brug.

Formandskabets vurderinger i rapporterne til rådene har igennem årene opnået status som kvalificerede, uafhængige analyser, der alene er baseret på økonomisk faglighed. Det gælder både de løbende vurderinger af og anbefalinger med hensyn til den økonomiske politik og analyserne af konjunktursituationen og de langsigtede strukturelle problemstillinger.

Denne status som leverandør af kvalificerede, uafhængige analyser af udviklingen på centrale politikområder hænger i høj grad sammen med, at udpegningen af nye medlemmer til formandskabet opfattes som rent fagligt begrundet, hvor kandidatens faglige kvaliteter og vedkommendes specialisering i forhold til det øvrige formandskab spiller en central rolle for valget.

Vurderingen af de faglige kvalifikationer mv. hos et kommende medlem af formandskabet foretages af det siddende formandskab, som også tager kontakt til den pågældende og aftaler eventuelle betingelser i forbindelse med vedkommendes indtræden i formandskabet. Herefter anmoder formandskabet Økonomi- og Erhvervsministeren om at udpege den pågældende. Denne praksis, hvor det siddende formandskab foretager udvælgelsen, er ikke fastlagt i lovgivningen, hvorfor der ikke er tale om en formel indstillingsret for det siddende formandskab. På den anden side foreligger der ikke tilfælde inden for i hvert fald de seneste 25 år, hvor den beskrevne procedure ikke har været fulgt.

I det følgende beskrives en procedure, som leder frem til udnævnelsen af medlemmer af formandskabet for Det Økonomiske Råd og Det Miljøøkonomiske Råd. Proceduren til formål at sikre, at det siddende formandskabs faglige vurdering er det primære kriterium for udpegning af et nyt medlem af formandskabet, samtidigt med at det sikres, at formandskabet i udvælgelsen af det nye medlem overholder ligestillingsloven.

Procedure for udpegelse af medlem af formandskabet

1. De Økonomiske Råd (Det Økonomiske Råd og Det Miljøøkonomiske Råd) ledes af et uafhængigt formandskab bestående af fire nationaløkonomisk kyndige personer (de økonomiske vismænd). Blandt de fire medlemmer af formandskabet udpeges en formand for rådene (overvismand). Formandskabet peger selv på nye medlemmer af formandskabet, når siddende medlemmer udtræder. Det gælder såvel for udpegning af ny overvismand som for udpegning af øvrige medlemmer af formandskabet. Formelt set udnævnes formandskabets medlemmer af Økonomi- og Erhvervsministeren. Af hensyn til formandskabets uafhængighed følges i praksis formandskabets indstilling.
2. Formandskabet og sekretariatets ledelse tager stilling til potentielle kandidater til kommende medlemmer af formandskabet. Der tages udgangspunkt i gruppen af ansatte professorer på universiteter og tilsvarende institutioner og suppleres med personer, som har faglige kvalifikationer inden for økonomisk teori eller metode på samme niveau som gruppen af professorer. I det omfang det vurderes, at der findes personer med tilstrækkelig kendskab til det danske sprog og til dansk økonomi på udenlandske forskningsinstitutioner mv., inddrages disse.
3. Ved stillingtagen til potentielle kandidater til formandskabet lægges der afgørende vægt på, at formandskabet har brede faglige kompetencer inden for generel nationaløkonomi og økonomisk politik. Dette følger af *Lov om Det Økonomiske Råd og Det Miljøøkonomiske Råd*, som pålægger formandskabet ”at følge landets økonomiske udvikling og belyse de langsigtede udviklingsperspektiver”. Hertil kommer, at loven pålægger formandskabet ”at belyse samspillet mellem økonomi og miljø samt effektiviteten i miljøindsatsen”. Mindst et medlem af formandskabet skal derfor have miljøøkonomisk indsigt.
4. Det siddende formandskab foretager i fortrolighed en sondering blandt potentielle kandidater, og aftaler eventuelle betingelser i forbindelse med vedkommendes indtræden i formandskabet.

5. Formanden (overvismanden) skal have brede faglige kompetencer inden for generel nationaløkonomi og økonomisk politik. Formanden skal desuden nyde bred anerkendelse for sin faglige indsats inden for vedkommendes faglige speciale. Der vil blive lagt vægt på, at formanden har erfaring med præsentation af økonomisk-politiske problemstillinger samt at formanden har forudgående erfaring som medlem af formandskabet.
6. Økonomer med en anden faglig specialisering kan optages i formandskabet, hvis de brede faglige kompetencer inden for generel nationaløkonomi og økonomisk politik er varetaget af formanden og mindst ét andet medlem af formandskabet.
7. Det Økonomiske Råd og Det Miljøøkonomiske Råd er nedsat af Økonomi- og Erhvervsministeren og er omfattet af ligestillingslovens bestemmelser. Ligestillingsloven foreskriver, at der bør være en ligelig sammensætning på kvinder og mænd i offentlige udvalg, kommissioner o.l., men bestemmer samtidig, at der kan foreligge særlige grunde, hvor det ikke er muligt at pege på kandidater af begge køn. Det gør sig f.eks. gældende, hvis der ikke er personer med de rette kvalifikationer.
8. I formandskabet for rådene tilstræbes også en ligelig sammensætning på kvinder og mænd. Hvis dette ikke er muligt, vil formandskabet i forbindelse med udpegning af nye medlemmer meddele, at det ikke har været muligt at pege på en kvinde, der har de rette kvalifikationer og samtidig ønsker at indtræde i formandskabet.